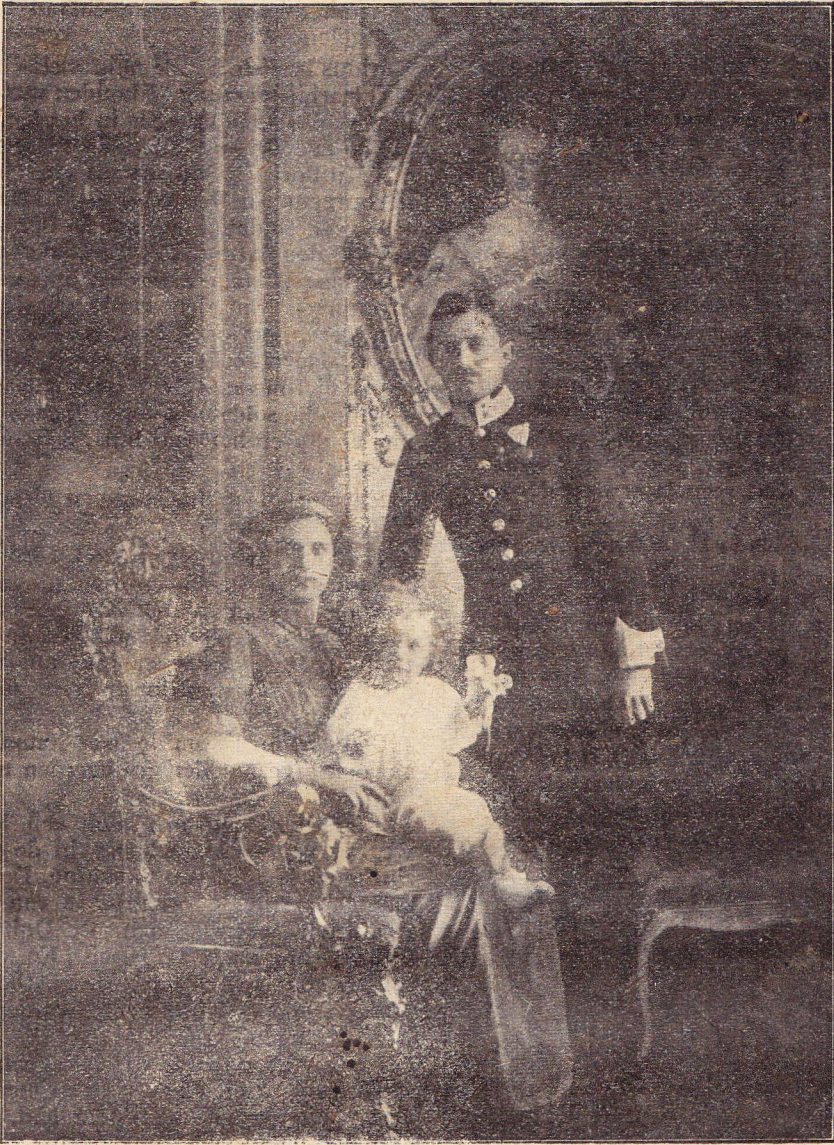

Keizer Karl en de keizerin van Oostenrijk met hun zoon.

door nijveraars van Henegouwen, dat de meerderheid der socialisten niet luid durft protesteerden uit vrees voor de openbare meening, dat de socialistische afgevaardigden niet weten, wat er in de kampen gebeurt, waar ze niet heen mogen gaan! Maar hij verzekert ons, dat zijn kollega's achter de schermen werken en onze ongelukkige kameraden recht zullen krijgen.

Nu nog, in Juli 1917, wachten duizenden Belgische arbeiders, met geweld in December 1916 weggevoerd, op hun terugkeer naar het vaderland, in spijt zelfs van de belofte des keizers.

Wanneer heeft de Deutsche democratie haar stem tegen die wreedheden verheven, en zoo ze 't al gedaan heeft, achter de schermen, waar is dan haar invloed op de regeering? En zoo deze, ondanks alles, in haar houding volhardt,

waarom stemt men dan nog de kredieten voor haar hatelijk werk?

Men zegt ons: «Ze zijn niet allen gelijk.»

Wij hebben met aandacht de minste geluiden uit Duitschland beluisterd.

Wij hebben die bewonderenswaardige vrouwen Roza Luxemburg en Klara Zetkin, in de gevangenis zien werpen, te midden van slechte vrouwen, om in de eerste dagen den internationalen standaard hoog opgestoken te hebben.

Wij hebben de pogingen gevolgd van Liebknecht, Mehring en anderen, om de oogen der arbeiders te openen; wij weten met welke veroordeelingen zij hun stoutmoedigheid hebben moeten bekopen; wij zagen langzamerhand de minderheid uit haar werkeloosheid opstaan en aan haar hoofd bevinden zich beminde veteranen als

Bernstein, Kautsky, Haase. Ondanks vele moeilijkheden, ondanks censuur en strafmaatregelen, brengen ze een andere strooming in de massa. »

Aldus sprak de memorie der Belgische socialistische partij zich over de houding harer Duitse partijgenooten uit.

* * *

De Duitse rijkskanselier, Bethmann-Hollweg werd hevig aangevallen.

De keizer moest een kroonraad beleggen. Hij kondigde hervormingen aan in het kiesstelsel voor den Pruisischen landdag.

De militaristen en pangermanisten waren op hun hoede. «Durchhalten», volhouden, riepen ze. «Alleen een zegevierend Duitschland kan economisch sterk zijn. Wij moeten onzen wil kunnen opdringen of anders sluit men later overal voor ons de markten. »

De kroonprins, Ludendorff, Hindenburg beaardslaagden ook.

Bethmann-Hollweg, die een weifelende houding had, moest aftreden en Michaëlis werd rijkskanselier. Hij was de woordvoerder van het militarisme. Hij verkondigde nu luid in den Rijksdag, hoe de militaire kracht later een economische worden moest. Zijn politiek stond in verband met de stelselmatige verwoesting van België en Noord-Frankrijk. Hier moest de nijverheid ten gronde gericht worden, om zich later door de

ongeschondene van Duitschland te laten over vleugelen.

Aldus besliste het de militaristische partij, zond der daarbij rekening te houden met de gevoelens in de volkslagen en zelfs in het leger.

Zoo meldde men uit bezet België :

« Militairen haken naar 't einde, zoo sterk als de burgers. In December is 't klaar, zoo troosten veel soldaten elkander. Sommigen weten zelfs al den datum : 27. En bladen van 't bezette land mogen lange artikelen publiceeren over de zegeningen van den vrede en de moorderijen van dezen oorlog. Maar hoe de vrede komen moet, daar breekt de gewone soldaat zich het hoofd niet mede. « Als 't maar klaar is.... »

Duitsche soldaten koopen hier op, wat ze kunnen en sturen het naar huis, waar de ellende zoo groot is. »

En moet daar dan nog een vierde Winter op volgen?

En Amerika nu tot vijand !... En Griekenland. Ja, tot goed begrip van den waren toestand in Europa, moeten we ook daar een blik werpen.

De Duitse politiek was ook in Griekenland mislukt. De Entente was de dubbelzinnige houding van Konstantijn en zijn ministers moe geworden.

Den 6ⁿ Juni kwam de heer Jonnart als buitengewoon afgezant der geallieerden naar Griekenland.

Tegelijk openbaarde zich een levendige beweging van oorlogsschepen in de golf van Corinthe en de baai van Salamine. De Venizelisten kregen hoop. De organisatie van het hof, de royalisten, weerden zich. De Duitse agenten knipten als nooit te voren. En dit werd zoo ernstig, dat veel Venizelisten Athene verlieten, vreezend het slachtoffer te worden van de samenzweringen.

Fransche troepen bezetten het schiereiland van Corinthe, en eensklaps vernam men, dat de Entente een ultimatum gesteld had, den troonafstand eischend van Konstantijn.

Bij de minste poging tot weerstand of oproer zou de hoofdstad gebombardeerd worden.

De opschudding was groot in Griekenland.

Royalisten verzamelden zich voor het paleis. Sommigen schreeuwden 't uit, dat ze den koning niet zouden laten ontronen, anderen vroegen besprekingen.

In den nacht luidden de klokken alarm, en riepen zij de verdedigers van den troon op. Velen verzamelden zich rond het paleis, vooral talrijke jonge lieden, die zich bereid verklaarden ten strijde te gaan.

Och de leiders waren verdwenen, en de officieren, die in den nacht beraadslaagd hadden, besloten van verzet af te zien. Trouwens Konstantijn verbood zulks insgelijks.

Hij liet een proklamatie uitvaardigen, bekend makend daarin, dat hij van den troon afstand deed, ten behoeve van zijn zoon Alexander.

Athene was dien dag vol roering ; de winkels bleven gesloten. Het volk liep door de straten. De royalisten toonden zich woedend. De koninklijke familie vertrok naar het domein van Tatoï.

Keizer Frans-Jozef.

Soldaten en arbeiders vereenigd in het gebouw van de Doema.

Fransche troepen ontscheepten in Pireus. Wat kon men anders doen dan zich te onderwerpen?

Trouwens, Jonnart had verklaard, dat het slechts een voorloopige afstand was, een veiligheidsmaatregel. Later kon het volk hem terug roepen. En de royalisten paaiden zich daarmee; die verzachting was een troost voor hun gekrenkte eigenliefde. Voor hen regeerde Konstantijn in zijn zoon. Zij begaven zich naar het domein van Tatoï, om den afgetreden vorst nogmaals hun hulde te bieden.

De koning ried hun aan geduldig te wachten op zijn terugkeer.

Een royalistisch blad schreef hoe een geheimzinnige stem ieders hart ontroerde met de verzekering, dat Konstantijn toch weer eenmaal op Griekenlands troon zitten zou. (1)

(1) Men weet hoe deze voorspelling op 't eind van 1920 vervuld werd.

Jonnart gaf intusschen te verstaan, dat Griekenland nu op den steun der mogendheden rekenen mocht, zelfs tegenover den inlijvingslust der Italianen, die in Janina de Grieksche overheden verjoegen.

De Venizelisten keerden nu terug en verborgen hun vreugde niet. Toch waren ze nog niet tevreden en kloegen er over, dat Konstantijns broeders, Nikolaas en André, gebleven waren en een noodlottigen invloed op den jongen koning konden uitoefenen. En het ministerie Zaïmis, dat bleef voortbestaan, beviel hun al evenmin.

Maar den 29ⁿ Juni keerde Venizelos terug en legde den eed af als voorzitter van den Raad.

Zaïmis toch had getracht van het oud regiem nog te redden, wat er van gered kon worden. Hij bleef werkeloos tegenover de ijverigste agenten van Duitschland. Door schijnbare toegevingen zou hij trachten de Entente-partij tevreden te stellen.

Het volk eischte Venizelos terug. Deze kwam.

De desorganisatie van het Russische leger. Russische soldaten verlaten in massa de loopgraven.

Fransche troepen werden toegejuicht. De Duitse agenten gaven echter den moed nog niet op en beproefden door de verbreiding van ongunstige berichten over de Entente-legers en overwinningstijdingen over T... .. achtung voor de militaire macht der Centralen te wekken.

De in November 1915 ontbonden Kamer vergaderde op 25 Juli 1917 weer. Den 4ⁿ Augustus kwam de nieuwe koning daar een troonrede voorlezen; hij werd vrij koel ontvangen. De kreten van « Leve de Koning ! », werden overstemd door die van « Leve de Grondwet ! Leve de vrijheid van het volk ! »

Veel redevoeringen ademden een republikeinischen geest.

De Kamer wilde ook de alliantie met Servië herstellen.

Men voelde het, dat Griekenland recht ten oorlog trok, dat de gebeurtenissen het daarheen voeren moesten.

In elk geval was de Duitse macht hier gebroken, en dat wekte in Duitschland veel teleurstelling.

Het schokte weer het volksvertrouwen, maakte den drang naar den vrede sterker.

En de Russische bolsjewistische leiders begrepen, dat dit alles troef was in hun vredes spel.

In Oostenrijk-Hongarijē was de toestand nog veel ernstiger en de drang naar vrede ook sterker.

De kanselier, graaf Czernin, zond aan den Duitschen hoofdstaf een geheim rapport, waarin hij den toestand van het land als zeer ernstig af-

schilderde. Hij gaf den raad Elzas-Lotharingen aan Frankrijk af te staan, en Gallicië aan Polen toe te kennen.

Keizer Karel had hem gelast te zeggen, dat Duitschland niet langer op Oostenrijk-Hongarijē rekenen moest.

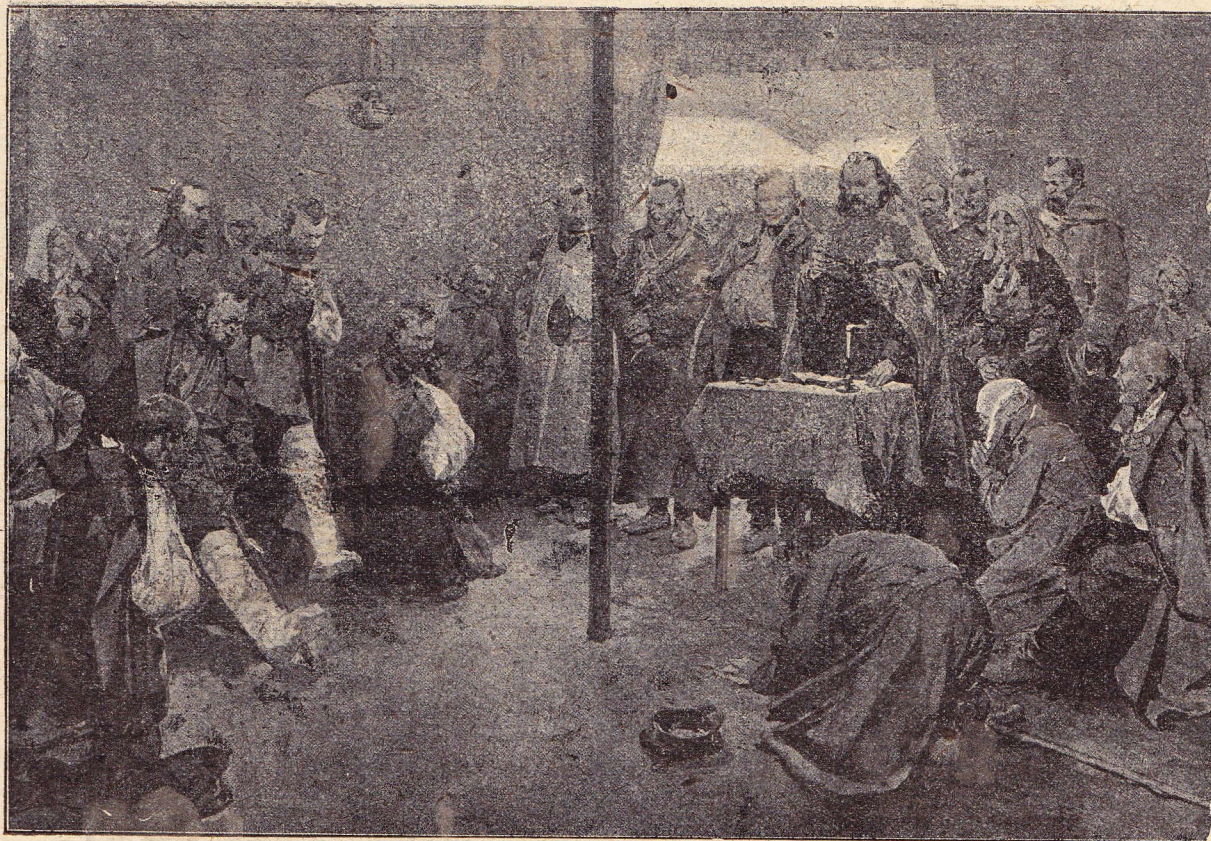
In de dubbel-monarchie ontstonden rasgeschillen of liever deze uitten zich scherper. De nood was er groot. De massa leed gebrek en vervloekte den oorlog. Men verborg zijn haat niet voor Duitschland, den bondgenoot, die meester speelde over het leger.

Ja, er gebeurde nog meer. De keizer had in Frankrijk een zwager, prins Sixtus van Bourbon, en schreef dezen den volgende brief :

« Mijn waarde Sixtus !

Het einde van het derde jaar van dezen oorlog, die zooveel rouw en smart over de wereld bracht, nadert. Alle volkeren van mijn rijk zijn nauwer dan ooit vereenigd in den gemeenschappelijken wil, om de onschendbaarheid van de monarchie te beschermen, zelfs ten koste van de zwaarste offers. Dank zij hun eenheid en de grootmoedige hulp van alle nationaliteiten in mijn rijk, heeft de monarchie nu sedert bijna drie jaren weerstand kunnen bieden aan de hevigste aanvallen.

Niemand zal de militaire voordeelen kunnen betwisten, welke de eigen troepen hebben behaald, meer in 't bijzonder op het oorlogstooneel in den Balkan. Frankrijk legde van zijn kant een bewonderenswaardige weerstandskracht en

Godsdienstoefening in een Russisch veldhospitaal.

élan aan den dag. Laten wij zonder voorbehoud den traditionelen, schitterenden moed van zijn legers en de offervaardigheid van het geheele Fransche volk bewonderen.

Het is mij dan ook zeer aangenaam, te bemerken dat, ofschoon wij voor het oogenblik tegenstanders zijn, geen enkel verschil van meening of ideaal, mijn rijk van Frankrijk scheidt, en dat ik terecht mag hopen, dat mijn levendige sympathie voor Frankrijk, gevoegd bij die, welke in de geheele monarchie heerscht, voor goed een terugkeer van dezen staat van oorlog zal voorkomen, waarvoor mij geen enkele verantwoordelijkheid kan worden aangewreven.

Te dien einde, en om op nauwkeurig omschreven wijze den waren aard van deze gevoelens te toonen, verzoek ik u in het geheim en niet officieel, aan Poincaré, den president van de Fransche republiek, te doen weten, dat ik met alle middelen en met gebruikmaking van al mijn persoonlijken invloed op mijn bondgenooten, de rechtvaardige Fransche aanspraken op Elzas-Lotharingen zal steunen.

Wat België betreft, zoo moet dit land volkomen in zijn soevereiniteit worden hersteld, en al zijn bezittingen in Afrika behouden, nog afgezien van de schadevergoeding, welke het zal kunnen ontvangen voor de geleden verliezen.

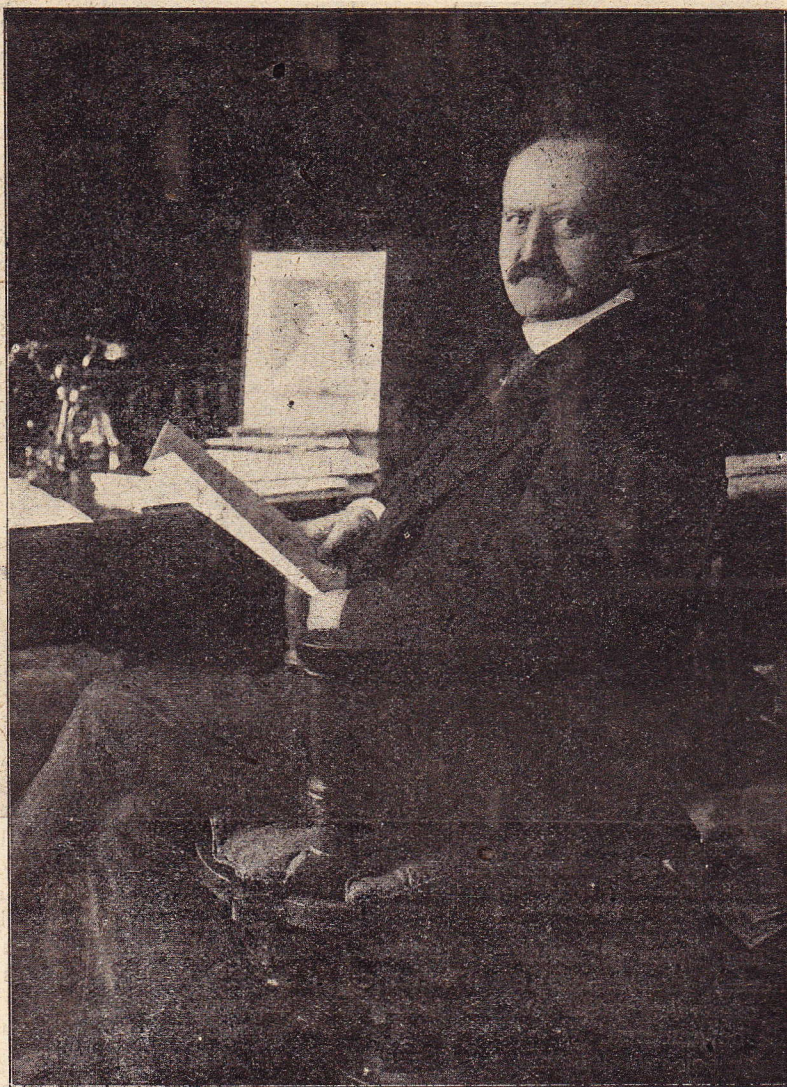
Wat Servië aangaat, zoo zal ook dit land in zijn soevereiniteit hersteld worden, en ten be-

wijze van onzen goeden wil, zijn wij geneigd het een redelijken en natuurlijken toegangsweg naar de Adriatische zee te verzekeren, benevens aanzienlijke economische concessies.

Van zijn kant zal Oostenrijk-Hongarië als allereerste en volstrekte voorwaarde eischen, dat het Servisch koninkrijk voortaan iederen band verbreekt met bonden of groepen, wier politiek doel is gericht op de ontwrichting van de monarchie, en dezelve ontbindt, meer in 't bijzonder de « Narodna Obrana », dat het oprechtelijk en met alle middelen waarover het beschikt, elke politieke agitatie in dien zin, hetzij in Servië zelf, hetzij buiten zijn grenzen, belet, en dat het daarvan de verzekering geeft onder waarborg van de Entente-mogendheden.

De gebeurtenissen, die zich in Rusland hebben voorgedaan, noodzaken mij mijn denkbeelden dienaangaande voor te behouden, tot tijd en wijle de wettige en definitieve regeering aldaar gevestigd zal zijn.

Nu ik u aldus mijn inzichten heb uiteengezet, zou ik u willen verzoeken mij op uw beurt, na daaromtrent met de beide mogendheden te rade te zijn gegaan, allereerst in Frankrijk en Engeland uw meening te doen kennen, ten einde aldus een terrein voor overeenstemming te kunnen voorbereiden, waarop officiële onderhandelingen zouden kunnen plaats vinden, en tot ieders bevrediging beëindigd kunnen worden.

Rijkskanselier Michaëlis.

« In de hoop dat wij aldus van weerszijden een einde kunnen maken aan het lijden van zooveel millioenen mannen en zooveel gezinnen, die in droefheid en angst verkeerren, verzoek ik u wel te willen gelooven aan mijn zeer warme en broederlijke genegenheid. »

(w.g.) KARL.

Keizer Karl heeft hier niets meer of minder gedaan dan zijn zwager, prins Sixtus van Bourbon, den broeder van zijn vrouw, keizerin Zita, te verzoeken, als bemiddelaar tusschen hem en president Poincaré op te treden. In zijn brief bekennt hij, dat zijn land slechts met weerszin tegen Frankrijk vecht, en belooft hij, dat hij, met alle middelen en met gebruikmaking van al zijn persoonlijken invloed op zijn bondgenooten, de rechtvaardige Fransche aanspraken op Elzas-Lotharingen zal steunen!

Verder erkent hij, dat België niet slechts vol-

komen in zijn onafhankelijkheid hersteld, maar ook schadeloos gesteld moet worden, en verklaart hij zich bereid aan het Servische vraagstuk een oplossing te geven, die ongeveer overeenkomt met den toestand waarin Servië zich ten opzichte van Oostenrijk zou bevonden hebben, indien Oostenrijk genoeg genomen had met het eerste antwoord, dat de regeering van koning Peter op het ultimatum van den 20ⁿ Juli 1914 heeft gegeven.

Om kort te gaan : In dezen brief teekent keizer Karl de groote lijnen van een vredesvoorstel dat voor de geallieerden aannemelijk zou zijn.

Had hij den moed gehad om door zijn regeering dit vredesvoorstel te doen formuleeren, en Duitschland daarbij te waarschuwen, dat hij op deze basis desnoods een afzonderlijken vrede zou sluiten, dan ware de oorlog wellicht uit geweest !

Maar Duitschland waakte ook daar. Toch openbaarden zich meer en meer vredesneigingen.

En men verborg zijn antipathie voor Duitschland niet.

In het tijdschrift « Kampf » schreef Fr. Austerlitz een belangrijke bijdrage over het nationaliteitsvraagstuk in Oostenrijk.

Na er op gewezen te hebben, dat in Oostenrijk de tegenstellingen tusschen de nationaliteiten en den staat steeds scherper werden, verklaarde Austerlitz dat zij nooit meer zullen verdwijnen. «De voorstelling - aldus de schrijver - als zou de nationale vloed, die nu alle dijken doorbroken heeft, weer in de oude bedding terugkeeren en als zou het goede, oude Oostenrijk weer, als een Phoenix uit haar asch herrijzen, was een hope-looze utopie. Van tweeën een: of de nationale staat kan hervormd worden tot een staat, die het verlangen naar zelfstandigheid en zelfregeering van alle nationaliteiten vervult; of de staat moet er zich op voorbereiden, dat de massa van hen, die dezen staatsvorm bestrijden, steeds grooter wordt en dat wanhoop over den staat, die niet leven kan en niet sterven wil, de algemeene stemming in Oostenrijk zal worden.»

De oplossing van het vraagstuk gaf Austerlitz als volgt aan:

« Oostenrijk moet een bond van vrije, zelfregeerende volkeren worden, of het wordt niets; en als de Duitschers wilden, zou de hervorming tot zulk een bond van vrije volkeren regelmatig en zonder moeite kunnen plaats hebben. »

De schrijver besloot dat deze oorlog voornamelijk een oorlog is om de wereldpositie van het Duitsche rijk, om het behoud en de vergroting van den staat der Duitsche natie.

Zoo gingen ook daar de oogen open.

Men wist trouwens wel, hoe de Tsjeko-Slovakken naar Rusland overgelopen waren en daar afzonderlijke troepen vormden, om tegen den eigen staat te vechten. Dat was een teeken van ontbinding der dubbel-monarchie.

Zoo hebben we dus den toestand in Duitschland en Oostenrijk overzien. Bulgarië was natuurlijk geheel afhankelijk van Duitschland en Turkijë al even zeer.

Hoe lang zou de militaire partij dit blok nog samen kunnen houden?

Als men dit alles nagaat, schenen de pogingen van Lenine en Trotsky nog zoo vruchteloos niet. Zij hadden kans van slagen.

Na de voorbereidende vergadering van Brest-Litowsk bewerkten ze dus nogmaals de volkeren. Hun draadlooze telegraaf was voortdurend in werking. Hun notas deden de ronde in de neutrale landen. Ook richtten ze een schrijven tot de geallieerde ambassadeurs te Petrograd. Zij meldten hierin, dat zij de onderhandelingen geschorst hadden, om nogmaals de gelegenheid aan de oorlogvoerende volkeren te bieden, om zich bij de Russische vredesafvaardiging te voegen. Zoo ze weigerden, werden ze verzocht voor de gansche wereld te verklaren om welke doeleinden men voortstreed.

In de Entente-landen werkte men tegen het defaitisme. En daar was een nieuwe geest ontstaan: die van Wilson deed zich gelden. Terecht schreef men in die dagen:

«De staatslieden der Centralen belijden met den mond de opvattingen, die zich overal bij de volkeren trachten baan te breken, maar wanneer het op daden aankomt, weten zij zich te plooiën naar de bevelen van de militaire kaste.

Maar terwijl de Centralen in het Oosten kwistig de kiemen zaaien van nieuwe oorlogen, is het alsof gansch de hoop der menschheid onwrikbaar en bemoedigend gedragen werd door den staatsman, wiens denkkeelden ondanks alle mogelijke hinderpalen overal verder inwerken: president Wilson.

De redevoeringen, die elkaar opvolgen, behoorren meestal tot de politiek uit de oude school. Die verklaringen kunnen behendig en scherpzinnig zijn; zij ontroeren niet en vinden geen weerklank. De taal van Wilson is gansch anders; hij spreekt niet naar den mond van eenige druktemakers, maar naar het hart der volkeren, die in zich den drang voelen groeien om van den vrede iets anders te vragen dan: militaire waarborgen en invloedsferen.

Voor Asquith is het een onbetwistbare eerstitel, dat hij ook de politiek van zijn land in het teeken wil plaatsen van het Wilson-streven, en men kan niet anders dan met instemming de woorden herlezen, die hij nog onlangs tot zijn kiezers sprak, na het Pruisische imperialisme gebrandmerkt te hebben, dat in het Oosten hoogtij viert:

«De vrede, dien wij verwachten, de eenige vrede, de moeite van het bezitten waard, moet een vrede zijn, niet van heerschers of zelfs van parlementen, maar van de volkeren. Er zijn eenige vraagstukken, welke noodzakelijk ter definitieve oplossing moeten worden overgelaten aan het arbitrair gezag eener konferentie, welke, naar wij hopen, de kiem en zelfs de eerste beëichaming van den Bond van Naties zal vormen.

Er is geen enkele territoriale aanwinst, welke wij voor ons land hebben verworven door of in den oorlog, welke wij niet bereid zouden zijn, aan het oordeel van een zoodanig scheidsgerecht te onderwerpen, maar tevens ben ik 't met president Wilson eens, wat betreft het onderling verband en de saamhoorigheid van de fundamentele vraagstukken. Men kan die niet behandelen — ofschoon dit de methode schijnt te zijn, waaraan von Hertling de voorkeur geeft — alsof zij de blaadjes van een artisjok zijn, welke men een voor een uittrekt en nuttigt.

Teruggave en herstel, vrije en spontane zelfbeschikking voor alle volkeren, groot of klein, waarborgen tegen schending van het internationale recht door instelling van een geschikt afweermiddel; dit moet den grondslag van iederen vrede vormen.

Een zaak, welke mij thans van het opperste gewicht voorkomt en in het belang van de gehele wereld is, dat de volkeren, bij wie ten laatste toch de beslissing berust, mogen leeren begrijpen dat, voor zooverre het de geallieerden betreft, wij één vast voornemen hebben, waarbij alle andere ten achter staan, namelijk om op dezen grondslag het bouwwerk der toekomstige wereld op te trekken!»

Na den laatste stormloop der Duitschers op Wilna.

Dat voornemen is een opbeurende boodschap voor de kleine staten en de kleine volkeren, want die toekomstige wereld is inderdaad de eenige waarin zij hun plaats onder de zon zullen kunnen vinden. Die wereld heeft als axioma van haar bestaan het herstel van België, en dat herstel betreft ons niet alleen, burgers van het land; het is zake van volkenrecht en wereldgeweten. »

* * *

Den 17ⁿ December zouden de onderhandelingen te Brest-Litowsk dus opnieuw beginnen.

De Russische delegatie stond weer met die der Centralen alleen.

Generaal Skalon was de technische raadgever der Russen.

Toen deze te Brest-Litowsk aankwam, benam hij zich het leven. In een brief waarin hij zijn vrouw vergiffenis vroeg, verklaarde hij niet meer te kunnen leven.

Vermoedelijk was de dwang, om hier mee te werken tot een ongelukkigen vrede, hem te sterk geweest en wilde hij er zich op die tragische wijze van ontdoen.

Vroeger reeds hadden dezelfde bolsjewisten, die hem nu tot technisch adviseur aanstelden, hem beschuldigd Riga niet verdedigd te hebben.

De wapenstilstand kwam den 17ⁿ tot stand.

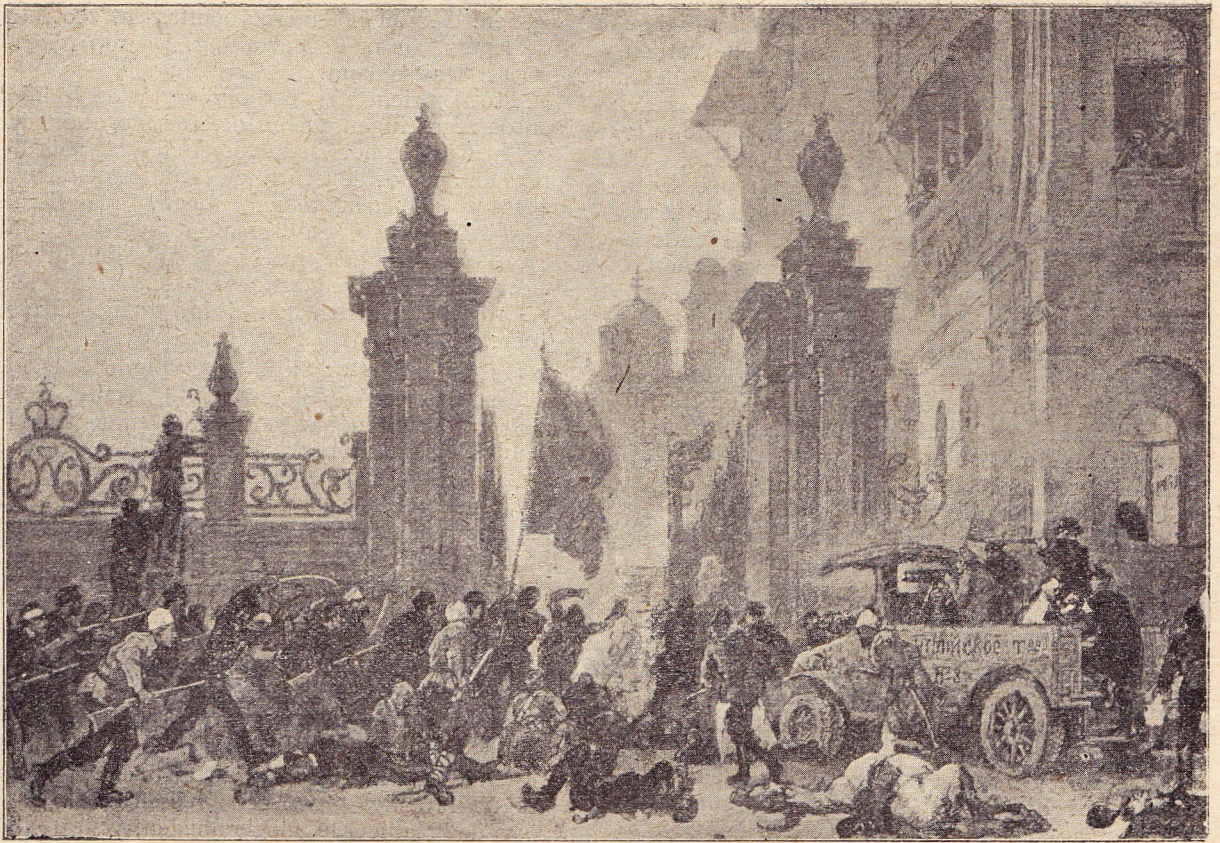
De voornaamste bepalingen van het verdrag luiden als volgt:

De wapenstilstand begint op 17 December 1917, om twee uur namiddag en eindigt op 14 Januari 1918 om 2 uur. Na den één-en-twintigsten dag heeft elke partij het recht den wapenstilstand op te zeggen, mits voorafgaande waarschuwing van zeven dagen. Ingeval geen waarschuwing toekomt, duurt de stilstand der wapen stilzwijgend voort.

Geen troepen mogen verplaatst worden bij wijze van krijgsoperatie, uitgezonderd die welke bij het ondertekenen van den wapenstilstand reeds aan den gang waren. (Men begrijpt, hoe de Duitschers hiervan gebruik konden maken, om hun legers in 't Westen te versterken).

Beide partijen verbonden zich, de noodige maatregelen te nemen, om de uitwisseling van krijgsgevangenen zoo spoedig mogelijk te doen plaats grijpen. Intusschen zullen onmiddellijk middelen beraamd worden om hun lot te verbeteren.

De partijen besluiten in de mate van het mogelijke de intellectuele en economische betrekkingen tusschen beide landen te herstellen. Een gemengde kommissie zal voor dat doel te Petrograd vergaderen.

Een straatgevecht voor het Winterpaleis te Petrograd.

Zoo was dus de overeenkomst, die voorloopig den krijg stil leggen moest op deze fronten, waar zooveel bloed vergoten was.

Dit verdrag kwam de Duitsche militaire partij wel te pas. Zij kon nu troepen overbrengen naar het Westen. De Ententevolkeren ondervonden diepe teleurstelling.

En de troepen werden verplaatst, en nog meer geschiedde er: veel gevangenen kwamen over, met hulp der Russen, zoodat de Duitschers hun verliezen in 't Westen ook met dit menschenmateriaal konden versterken.

Maar Lenine wilde meer dan dit verdrag. Hij wenschte de bolsjewistische belofte te vervullen en vrede te schenken.

De besprekingen daartoe begonnen op 22 December.

Duitschland zond von Kühlmann, minister van Buitenlandsche zaken, Oostenrijk-Hongarij, graaf Czernin, minister van Buitenlandsche zaken, Turkijë, Nizim Bey, groot-vizier, Bulgarij, Popoff, minister van rechtswezen.

De Russische delegatie eischte en verkreeg, dat de zittingen openbaar zouden zijn.

Rusland stelde als grondslag van den vrede, deze stelling: geen annexatie en geen oorlogsschatting.

Annexatie noemde het alle vereeniging eener zwakkere natie bij een sterkere, zonder toelating

der eerste, die vrij en duidelijk uitgedrukt moest worden. Elke nationaliteit door geweld, en tegen haar wensch binnen de grenzen van een Staat gehouden, moet als een geval van annexatie beschouwd worden.

Duitschland noemde die basis aannemelijk. Maar dan moesten alle oorlogvoerenden, zonder uitzondering, zich verbinden binnen een bepaald tijdperk dezelfde verplichtingen te volbrengen. Verder zou het geen gedwongen schattingen eischen.

In dit antwoord lag al dubbelzinnigheid.

Rusland werkte zijn voorstellen nader uit. Annexatie door geweld van de tijdens den oorlog bezette gebieden is niet toelaatbaar. De troepen moeten dat gebied zoo spoedig mogelijk ontruimen.

De Duitschers antwoordden, dat ze niet het voornemen hadden die gebieden in te lijven. Evenmin hadden ze het voornemen de politieke onafhankelijkheid aan de volkeren, die deze tijdens den oorlog verloren hadden, te onthouden.

Rusland verklaarde verder, dat men aan de volkeren, welke vóór den oorlog geen politieke onafhankelijkheid hadden, deze schenken moest, zoo ze die door een vrij referendum eischten.

Duitschland antwoordde, dat dergelijke kwestie niet internationaal opgelost kon worden. Elke

staat zou die kwestie met zijn eigen volkeren moeten regelen.

Rusland: Geen der oorlogvoerenden moet aan een ander oorlogsschatting betalen. De reeds geheven schatting dient terug betaald te worden. Het herstel der oorlogsschade, door bijzondere geleden, zal betaald worden uit een bijzonder fonds, gesticht door stortingen, naar verhouding van elken oorlogvoerende te doen.

Duitschland: Wij hebben meer dan eens de mogelijkheid aangeduid wederzijdsch te verzaaken, niet alleen aan de teruggave der oorlogskosten, maar ook aan de geleden verliezen. Iedere oorlogvoerende zou alleen te dragen hebben, de onderhoudskosten van zijn gevangen genomen onderdanen en de herstellingen toe te staan aan de burgers der tegenpartij voor oorlogsschade door schending van het volkenrecht veroorzaakt. De stichting van een bijzonder fonds kan slechts besproken worden, indien alle andere oorlogsmogendheden binnen een bepaalden tijd tot de onderhandelingen toetreden.

Rusland: De koloniale kwesties moeten opgelost worden volgens de hiervoren aangeduide beginselen. Alle onrechtstreeksche beperkingen der vrijheid van de zwakke naties, economische boycot, beperkingen der handelsvrijheid, door toeverdragen, zijn niet toelaatbaar.

Duitschland: Duitschland bezit alleen van de geassocieerde mogendheden koloniale bezittingen. De terugkeer tot Duitschland van de tijdens dezen oorlog door geweld bezette gebieden, behoort tot de eischen, waarin Duitschland in geen geval afstand zal doen.

Verder verklaarde Duitschland de voorwaarden betreffende politieke zelfstandigheid in de koloniën onmogelijk. De inboorlingen dier koloniën hadden door hun trouw in dezen krijg, ondanks het feit zich tegen overmacht te verdedigen, bewezen dat zij onder Duitschlands gezag wilden blijven. Dat feit was gewichtiger dan welke uitdrukking van den volkswil ook. Duitschland vereenigde zich met het voorstel over onbeperkte handelsvrijheid.

Joffe was het hoofd der Russische delegatie. Hij had sluwe diplomaten tegenover zich. Men leest zulks al in de antwoorden. Hij drukte de vrees uit, dat het punt annexatie nog veel bezwaren zou meebrengen, maar noemde het gansche stuk een begin van overeenkomst, waarop men verder onderhandelen kon.

Het zou echter noodig zijn, dat de andere oorlogvoerenden aan de besprekingen deelnamen. Daarom stelden de Russen voor de onderhandelingen te schorsen tot 4 Januari 1918. Dan kon men alles over de gansche wereld bekend maken. De Entente-volkeren zouden aldus den grondslag van den gewenschten vrede kennen, tijd hebben om na te denken en een besluit te nemen. Het voornaamste punt, dat naar voren kwam, was toch wel, dat Duitschland de bezette gebieden wilde ontruimen. Zulks moest de andere oorlogvoerenden tot bezinning brengen.

Aldus redeneerden de Russen en de Duitschers stemden toe.

Dit alles immers was naar hun gading.

De Russische draadloze telegrafie — zoo hoopten de Centralen — zou het defaitisme in de Entente-landen aanwakkeren en er verdeeldheid zaaien. Ze zou het moreel aantasten, zoowel in de legers, als in de bevolking. Daarop rekende vooral Duitschland.

Trotsky richtte nu een oproep tot de volkeren en de regeeringen der geallieerde mogendheden.

Hij wees op het vredesvoorstel en legde er den nadruk op, hoe de Centralen er in toestonden de bezette gebieden te ontruimen, dus België, Noord-Frankrijk, Servië, Montenegro, Roemenië, Polen, Litauen, Koerland. Men kon nu niet meer met een weigering komen als het slagwoord: « We willen den oorlog tot het uiterste voeren. »

Het is nu noodzakelijk — vervolgde de bolsjewistische leider —, dat Frankrijk, Italië, Engeland en Amerika hun oorlogsdoeleinden aangeven. Elzas-Lotharingen kon geen beletsel voor den vrede meer zijn, evenmin Gallicië, Roemenië, Bohemen, de Slaven. Al deze gewesten zullen door een volksraadpleging zelf over hun lot beslissen.

Stemmen die mogendheden toe hetzelfde recht te erkennen voor Ierland, Egypte, Madagascar, Indië, Indo-China? Als de Entente het zelfbeschikkingsrecht eischt voor de volkeren in de rijken der Centralen, maar het weigert in haar eigen gebieden, voert het 't meest cynisch imperialisme, beweerde Trotsky.

Een afzonderlijke vrede met Rusland — vervolgde Trotsky — zou een vreeselijke slag zijn voor de geallieerde mogendheden, vooral voor Frankrijk en Italië.

Maar men kon die gevolgen vermijden door de politiek te bepalen, welke men voeren wil.

De oproep besloot aldus:

« Deze tien dagen zullen over het lot van miljoenen levens beslissen.

Als op de Fransche en Italiaansche fronten nu geen wapenstilstand gesloten wordt, zal een nieuw, krankzinnig, even onbarmhartig als onvruchtbaar offensief losbreken, en aan beide zijden onberekenbare verliezen toe brengen.

Een laatste maal aan de regeeringen voorstellend deel te nemen aan de vredesbesprekingen, beloven wij onzen krachtigsten steun aan de arbeidersklasse van elk land, indien ze zich verzet tegen haar imperialistische landgenooten, zijn chauvinisten en militairen, en ze zich schaart onder den standaard van den vrede, de broederschap der volkeren en den socialen wederopbouw van de samenleving.»

Niet alleen werd dit alles draadloos rondgeleid, maar de bolsjewistische kommissarissen stonden twee miljoen toe voor de propaganda in den vreemde.

Waggonladingen exemplaren van een in het Duitsch gesteld blad « Die Fackel » werden door de Russen naar 't front gezonden, met bestemming voor de Deutsche soldaten. Maar de Deutsche overheden namen ze in beslag en lieten door de wapenstilstandskommissie een hevig protest uitbrengen tegen die inmenging in Deutsche zaken.

Verder moest het voorloopig verdrag door een

DE INSTORTING VAN RUSLAND.

Generaal Guillaumot.

grootsche betooging gevierd worden. Dit geschiedde op 30 December.

« Dien dag », schrijft René Herval, « doorliep een geweldige stoet, van negen uur 's morgens, tot drie uur in den namiddag, de voornaamste straten van Petrograd. Wij hebben dat onafgebroken defilé gezien van uit een raam der Sadovaia, en zullen nimmer dat pijnlijk en belachelijk schouwspel vergeten.

Verbeeld u een grijze, sombere menigte, die zich al zingend voortsleurt, door verscheidene muziekgezelschappen vergezeld, onder talrijke roode vlaggen.

Van af de morgenschemering hebben de kazernen, de voorsteden, de gevangenkampen hun menschenvloed naar het centrum der hoofdstad gezonden. Er waren veel Oostenrijksche en Duitse gevangenen bij.

Men droeg opschriften als: « Weg met de geallieerden ! » « Leve de Commune ! »

We zeiden, dat het nieuws van het wapenstilstandsverdrag pijnlijke ontroering wekte in het Westen. Men moet slechts de dagboeken lezen uit ons land bijvoorbeeld. 't Jaar 1917 eindigde daar somber. 't Vooruitzicht was: Duitschland versterkt door zijn troepen uit 't Oosten, zou in 't Westen een nieuwe poging wagen, en stond tegenover een uitgeput Frankrijk, een geschokt Italië, een met moeilijkheden kampend Engeland en een nog niet geheel voorbereid Amerika.

Men moest in de zware omstandigheden van de bezetting, en de verscherping van het dure, lastige leven, en onder dezen bewolkten politieken hemel, wel een bijzonder optimist zijn, om nog anderen te bemoedigen.

Ja, den 30de December vierde Rusland den vrede, dien men nog aan 't smeden was.

Duitschland was zijn meerderheid bewust. Door het wapenstilstandsverdrag kon het een delegatie naar Petrograd zenden, om daar de kwestie van de herneming der economische betrekkingen te bestudeeren.

Het wemelde er weldra van allerlei officieren en deskundigen, in uniform of burgerkleedij. Deze heeren konden verslagen zenden over den toestand.

Had Rusland nog een leger? In naam, ja. De oude officieren waren meestal van hun graad ontheven en de nieuwe werden door verkiezing aangeduid. Een eenvoudige soldaat was goeverneur-opperbevelhebber. De uiterlijke kenteekens van graad waren afgeschaft.

Zoo vertelde het blad « Outro Rossii », hoe een luitenant van het 3^e leger zijn manschappen toesprak, en van woorden tot daden overging.

« Wij moeten afrukken », riep hij « wat voor onze kameraden-soldaten zoo gruwelijk leek, onze officier-epauletten. »

En hij trok deze af, vertrappte ze onder de voeten, onder het gejuich en handgeklap der menigte. Daarna naderde luitenant-kolonel Kamenstchikoff, tusschentijdig kommandant van het regiment en vroeg aan den luitenant ook zijn epauletten af te rukken.

Kamenstchikoff was een beroepsofficier. Hij zag zeer bleek en keek naar het volk, dat in spanning het nooit geziene schouwspel verwachtte. De luitenant trok de epauletten af, wierp ze op den grond en stampte er op. Het volk juichte, tierde, trappelde.

Kamenstchikoff werd nog bleeker en zenuwachtiger. Wat hier geschiedde, was voor hem een drama.

Dan volgden de andere officieren en allen ondergingen hetzelfde lot.

Dit alles geschiedde op een verhoog, en temidden van gescheurde papieren en vuilnis, lagen daar de epauletten, die vroeger golden als het symbool van ridderlijke eer en van waardigheid.

De menigte ging toen op straat de epauletten der officieren afrukken.

Het leger van het West-front was gedemoraliseerd.

Veel soldaten deserteerden nu. Het was immers vrede. Waarom zouden zij aan het front blijven? En wie zou 't hun verbieden? Men was nu immers allen gelijk. Tucht heette tyrannie.

Mitrailleurs, geweren, ransels, harnessen, kanonnen, dat alles was materiaal van 't oud regiem, van den broedermoord, van 't kapitalisme. Verkoopen dus maar en veel soldaten deden goede zaken, of lieten hun buit over voor vodka.

Vaders en zonen keerden naar hun gezin terug, ginds in Oekraïne of verder nog.

Generaal Bontch-Brouievitch, stafoverste van Krylenko, moest een verslag uitbrengen over den toestand van het leger.

De afgevaardigden te Brest-Litowsk in konferentie.

Hieruit bleek de ontreddering. Veel lichten waren gedemobiliseerd. Bekwame, ondervindingrijke officieren waren verwijderd, want men had anderen gekozen. Onder de paarden der ruitery en bereden artillerie heerschte onrustbarende sterfte.

De militaire waarde van het leger was nul: geen kwestie nog oorlog te voeren, een offensief van de Duitschers bij 't afspringen van de vredesonderhandelingen te keeren. Zelfs op verdedigingsstellingen ver achter het front, zou tegenstand nutteloos zijn: het aantal bajonetten was onvoldoende. 't Geschut had veel geleden. Men kon het slechts traag vervoeren door gemis aan paarden of ondervoeding dezer dieren, waarvan er velen door uitputting bezweken.

De Duitschers kenden dien toestand ook: ze gevoelden hun meerderheid.

De voorbereidende vergadering was voor hen een gelegenheid geweest, om komedie te spelen, en Rusland propaganda voor den vrede onder de Entente-volken te laten maken. Die propaganda bracht niet den gewenschten uitslag.

Den 1ⁿ Januari stelde Duitschland zijn echte vredesvoorwaarden.

« Rusland en Duitschland verklaren den oorlog geëindigd tusschen beide staten en zullen voortaan in vrede leven en elkaar wederzijdsche vriendschap beloven .

Duitschland is bereid, de huidige bezette gewesten te ontruimen na onderteekening van het vredesverdrag en geheele demobilisatie van het Russische leger, maar kon dit slechts doen voor zoover zulks niet in tegenstrijd is met de bepalingen van het 2° artikel. »

En wat zei nu het tweede artikel?

« Daar Rusland reeds, krachtens zijn beginselen verklaard heeft, dat de volkeren, welke den Russischen staat vormen, over hun eigen lot en dus ook over hun scheiding van Rusland kunnen beslissen, neemt het akte van de beslissingen, waardoor Polen, Litauen, Koerland en een deel van Letland en Estonië hun wil uitgedrukt hebben, zich van den Russischen staat te scheiden, om geheel onafhankelijke staten te vormen. De Russische regeering erkent, dat in de huidige omstandigheden, deze verklaringen beschouwd moeten worden als de uitdrukking van den volkswil en zij verklaart zich bereid uit die verklaringen ook de er uit volgende besluiten te nemen. »

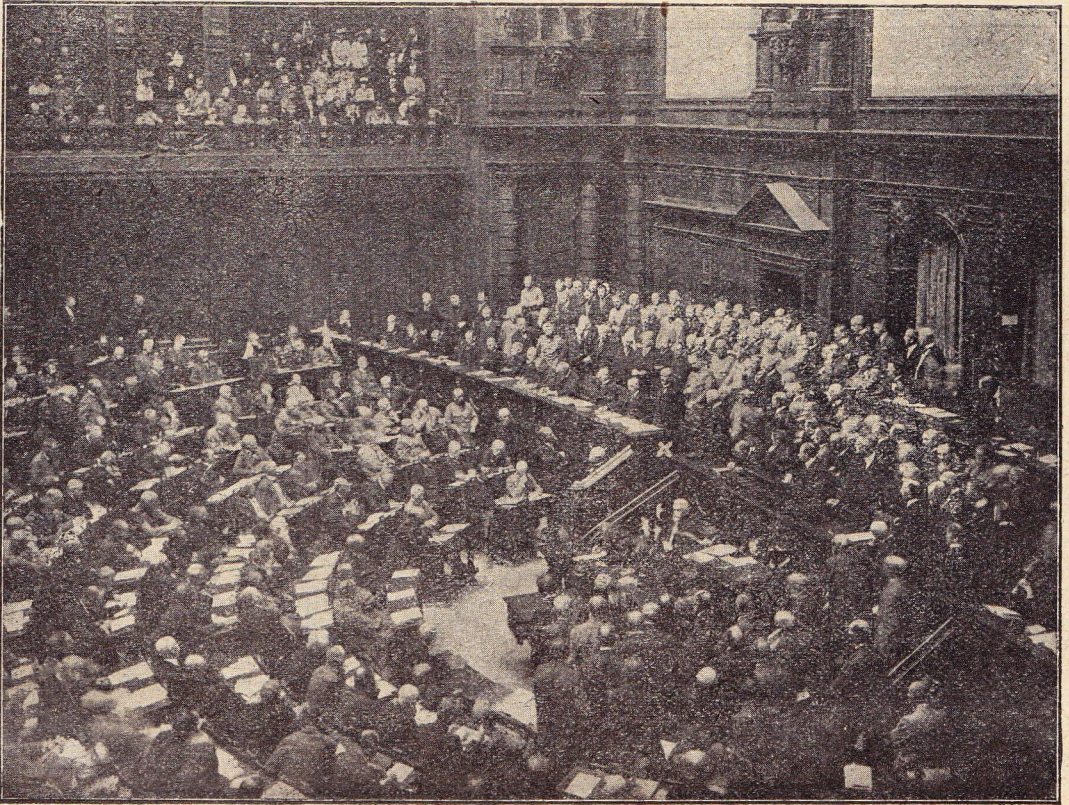
Maar uit die gebieden zou Duitschland zijn troepen niet terugtrekken, dan nadat een referendum de onafhankelijkheid zou bekrachtigen.

Dit was een schaamtélooze voorwaarde. Wie wilde gelooven, dat de militaire partij van Duitschland een eerlijk referendum zou toelaten onder de Deutsche bajonetten?

Dit artikel bewees hoe Duitschland hier een machtsvrede wilde, om in te lijven, wat het begeerde. Die gebieden moesten wel losgemaakt worden van Rusland; dan had de volkswil zich voldoende geuit. Maar om de Duitschers te bannen, eischte men een volksraadpleging.

De economische strijd, aldus las men verder bij de voorwaarden, is ook geëindigd.

En Duitschland eischte dan maatregelen, op dat het uit Rusland nog allerlei waren zou kunnen betrekken en het zijn gefabriceerde artikelen leveren. Het zorgde hier dus reeds voor zijn toekomst. En met die waren bedoelde het natuurlijk graan. Was de « Vorwaerts » niet ge-

Rijksdagzitting van 19 Juli 1917 waarin de Rijkskanselier Michaëlis zijn eerste redevoering houdt.

schorst geworden, omdat het blad den hongersnood voorspelde?

Een ander artikel luidde:

« De kontrakteerende partijen eischen geen terugbetaling van de oorlogskosten; ook geen vergoeding voor de schade, voortvloeiende uit de militaire operaties en de opeischingen.

Elk der partijen betaalt de schade veroorzaakt aan de burgers der tegenpartij door schending van het volkerenrecht. »

Met andere woorden: Duitschland zou niet vergoeden alles wat het in de uitgestrekte bezette gebieden van Rusland opgevorderd had, doch Rusland mocht betalen voor de schade door zijn troepen, in 1914, in Oost-Pruisen aangericht.

Deze voorwaarden ontmaskerden Duitschlands gekonkel, en moesten zware teleurstelling te Petrograd wekken.

Maar nu kwam Turkijë nog met strenge eischen; Turkijë, dat slechts nederlagen gekend had, en dat nu, sterk door de ontreddering in Rusland, en ondanks het feit dat Erzeroum, Erzindjan, Trebizonde nog bezet waren door de Russen, eischen stellen ging.

Rusland moest demobiliseeren, doch Turkijë mocht zijn leger op oorlogsvoet houden. Rusland moest zijn troepen terugtrekken op de grens van vóór den oorlog. De Russische vloot in de Zwarte zee moest gedemobiliseerd worden.

Deze voorwaarden brachten verdeeldheid in den raad der volkskommissarissen.

De eene groep wilde de voorwaarden aan nemen; anderen wenschten den oorlog voort te zetten.

Een derde groep stelde voor de voorwaarden te weigeren en de zaken aan hun verloop te laten.

Dit laatste zou feitelijk geschieden.

Intusschen hadden de verkiezingen voor de Constituante plaats gehad, en de meerderheid der afgevaardigden waren geen bolsjewisten, maar socialisten-revolutionairen, de oude partijgeners van Kerensky.

Petrograd en Moskou közen wel bolsjewistisch, maar op 't platteland gevoelde men meer neiging voor een gematigder regiem.

Lenine en Trotsky namen dan ook een vijandige houding tegenover de nieuwe volksvertegenwoordiging. Ze begrepen omzichtig te moeten zijn in het begin. Daarom verklaarden ze, dat de Constituante niet kon zetelen alvorens er 400 leden waren. Ze noemden haar een bourgeois instelling.

De sovjets wachtten nog tot begin Januari, om drierster op te treden. Dan verklaarden ze, dat de Constituante de bourgeois-revolutie en de sovjets de socialistische revolutie vertegenwoordigden; de Constituante was een uitvloeisel der Maart-revolutie, de sovjets ontstonden door den volkswil, die zich in Oktober openbaarde.

De Raad der volkskommissarissen verbood dan de opening der nieuwe vergadering, onder voor

Het bosch van La Laufée.

wendel, dat het bepaald aantal leden nog niet in de hoofdstad aanwezig was.

En men nam een doorslaand besluit, om de ontevreden te doen zwijgen. De pers zou verplicht zijn, alle berichten van de kommissarissen op te nemen. Wie leugenachtige berichten opnam, zou gestraft worden met boete tot 25.000 roebel en hechtenis tot 6 maanden; het blad zou geschorst worden. Bovendien werd een strenge, voorafgaande censuur ingesteld.

Aldus waren de bolsjewisten geheel meester van de pers en al spoedig werd het voornaamste blad van Petrograd, «Rousskoé Slovo» geschorst. Betoogingen waren streng verboden.

Dit alles geschiedde dus om het verzet tegen de houding der bolsjewisten jegens de Constituant te breken.

En toch beraamde men betoogingen te Petrograd en Moskou voor den dag, waarop wettelijk de Constituant geopend zou moeten worden.

En bladen meldten dit ondanks de dekreten. Zij gaven den raad op straat te komen, om vreedzaam uit te drukken, dat alle macht aan de Constituant behoorde, dat deze de uitdrukking van den volkswil was door regelmatige verkiezingen.

De bolsjewistische bladen antwoordden, dat men dus bij het Tauridepaleis, de vergaderzaal, twee werelden vertegenwoordigd zou zien, die der verdrukten met de proletariërs en georganiseerde boeren, tegenover de kapitalisten en bourgeois.

Die beide groepen waren onverzoenlijk; het bloed in Oktober gestort scheidde hen.

Te Moskou was de betooging echter lamelendig, weinig volk verscheen om de Constituant te verdedigen. Men vreesde wraakmaatregelen. De roode garden patroeljeerden en joegen de beoogers uit elkaar, en wonden er sommigen.

Laten we zien hoe het te Petrograd toeging. Herval beschrijft het:

«Tewijl de roode garde de betoogers uiteen joeg, spoedden afgevaardigden zich naar de zittingszaal van het Tauridepaleis.

Opschriften duiden de plaatsen der groepen aan.

Aan de uiterste linkerzijde zaten de bolsjewisten, dan de socialisten-revolutionairen, en Oekraïniërs. In het midden zag men de socialisten-revolutionairen, en rechts de nationale groep. Voor de kadettenpartij was er geen opschrift.

Het aantal afgevaardigden bedroeg 430. De Raad der kommissarissen had als voorwaarde voor de opening gesteld: 400. Dit quorum werd dus overtroffen.

In de regeeringsloge zaten vertegenwoordigers van den Raad der volkskommissarissen, doch Lenine was niet aanwezig.

Om 4 uur stelde men voor de vergadering te laten openen door den oudste der aanwezige leden, Chvetsoff.

Deze besteedde de voorzittertribune.

De rechterzijde juichte hem geestdriftig toe. De bolsjewisten jowden hem uit.

Sverdloff, voorzitter van het centraal uitvoerend komiteit, besteedde eveneens het verhoog en greep de bel.

Chvetsoff riep te midden van het lawaai: «Ik verklaar de constitueerende vergadering geopend». Dan verliet hij de tribune.

Sverdloff las dan in naam van het centraal uitvoerend komiteit een verklaring af, en opende op zijn beurt de vergadering.

Op voorstel van een lid zong men de Internationale.

Voor 't voorzitterschap werden twee kandidaten voorgesteld: Victor-Mikhailovitch Tchernoff, van de rechter socialist-revolutionaire zijde en Marie Alexandrovna Spiridonova van de bolsjewisten.

Tchernoff werd gekozen met 244 stemmen tegen 153 aan mevrouw Spiridonova.

De socialist-revolutionairen stelden dan voor de werkzaamheden te beginnen volgens de agenda, welke als voornaamste punt bevatte: de vredeskwestie.

Het centraal uitvoerend komiteit wilde eerst het gezag der sovjets doen erkennen.

Het eerste voorstel werd echter aangenomen.

De bolsjewisten en linksche socialist-revolutionairen riepen toen, dat de zitting twee uur geschorst moest worden, daar zij onderling over den toestand dienden te beraadslagen. Men stemde een schorsing van anderhalf uur.

Toen de zitting hernomen werd, verschenen de bolsjewisten niet.

Een afgevaardigde protesteerde nu tegen hetgeen er dien dag op straat gebeurde was. Men had een rustige betooging gehouden, en de roode garden schoten naar de menigte en wonden tal van personen.

Er moest nu een onderzoekings-kommissie gevormd worden.

Maar eensklaps besteedde een matroos de voorzittertribune en riep:

«Ik heb instructies ontvangen u te melden, dat alle aanwezige personen de vergaderzaal moeten verlaten, want de wacht is vermoeid.»

«Wij hebben geen wacht noodig!» riep men hem toe.

«Hoe zijn uw instructies en wie gaf die?» vroeg Tchernoff.

De « Mort-Homme » na den aanval.
(Augustus 1917.)

« Ik ben de chef van de paleiswacht en ik heb instrukties van den kommissaris », antwoordde de matroos, de tribune verlatend.

« Alle leden der vergadering zijn ook vermoeid », zei de voorzitter, « maar geen enkele vermoeidheid kan de onmiddellijke bespreking schorsen van een wet, waarop gansch Rusland wacht. »

Veel matrozen en soldaten hadden zich in de zaal verzameld en ontketenden nu een geweldig kabaal.

« De Constituanten kan slechts uiteengaan in geval men geweld gebruikt », vervolgde de voorzitter.

« Weg met Tchernoff! » huilden soldaten en matrozen op den voorzitter doelend.

Weer kwam de chef van de wacht op het verhoog en sprak tot den voorzitter:

« Ik verzoek u de zaal te verlaten! »

Maar niemand van de aanwezigen stond op.

De matroos verwijderde zich weer.

De vergadering behandelde nu de agrariërs-wet, en benoemde een kommissie om er verslag over uit te brengen. Dan stemde men een vredes-motie, die luidde:

« De constituerende vergadering, overtuigd dat de wensch van Rusland den afschuwelijken oorlog te zien ophouden, algemeen weerklink vinden zal bij alle geallieerde volkeren en regeeringen; dat de gemeenschappelijke pogingen spoedig zullen leiden tot een vrede, die de onschendbaarheid der goederen en de eer van alle oorlogvoerende mogendheden verzekert, besluit onder haar leden een delegatie te kiezen, van volmacht voorzien, belast onderhandelingen aan te knopen met de vertegenwoordigers der geallieerde mogendheden en hun een adres over te geven, hen uitnoodigend gemeenschappelijk vredesvoorwaarden op te stellen. »

De vergadering sprak er verder haar spijt over uit, dat er reeds onderhandelingen waren begonnen voor een afzonderlijken vrede.

Deze motie verloochende dus alles wat de bolsjewisten op dit punt gedaan hadden te Brest-Litowsk.

De vergadering riep vervolgens met algemeene

stemmen Rusland tot een federatieve republiek uit.

De leden verkeerden onder dit alles in spanning. Wat zou er gebeuren? Moest men geweld verwachten van den Raad der kommissarissen?

Maar de zitting eindigde ordelijk. Men bepaalde een nieuwe vergadering voor den volgende dag.

Lenine had echter aan de paleiswacht een bevel laten overhandigen. Dit luidde:

« Ik gelast aan de kameraden soldaten en matrozen belast met den wachtdienst in het Tauride-paleis, geen geweld toe te laten op de contrarevolutionaire leden der constituerende vergadering, en deze vrij te laten heengaan, maar niemand meer te laten terug binnen gaan. »

De vergadering had den ganschen nacht gezeteld, en 't was bij vijf uur, toen de leden ongestoord vertrokken.

Daarna verklaarden de kommissarissen de vergadering ontbonden. De roode garde bezette het paleis en de aanpalende straten.

De aanslag was volbracht en de Constituanten bestond in feite niet meer.

Tchernoff, de voorzitter, richtte in naam der Constituanten een oproep tot de bevolking:

« Er wordt ter kennis gebracht van alle volkeren in Rusland, dat de constituerende vergadering, verjaagd door de bajonetten der indringers, nog niet dood is. Zij zal blijven leven, zoolang zij niet haar plicht heeft vervuld jegens het volk, dat haar koos.

De gekozenen des volks zullen alle maatregelen nemen, opdat de werkzaamheden der Constituanten, nu door de tusschenkomst der bajonetten onderbroken, hernomen zullen worden volgens de waardigheid van den volkswil.

De constituerende vergadering zal zich opnieuw vereenigen, om de werkzaamheden voort te zetten. »

In die dagen werd de moord op twee oud-ministers van Kerensky bekend. Het waren Kokochkine en Chingareff. Men had hen in de vesting Pieter en Paulus opgesloten. Daar ze ziek werden, bracht men hen naar het Maria-hospitaal, waar ze in twee aaneenpalende kamers verbleven, onder bewaking van roode garden.

Zekeren nacht was de wacht afgelost. Matrozen en roode garden drongen in de kamer van Chingareff. Deze sliep.

« Kameraad! » riep een matroos, om hem te wekken. Dan schold hij den kranke uit. Vervolgens greep hij hem bij de keel. Chingareff uitte nog een kreet, maar de hand wurgde hem, terwijl een ander matroos nog zijn revolver op den weerlooze loste.

Daarna gingen de moordenaars naar de kamer van Kokochkine. Deze werd dood geschoten.

Een onderzoek werd ingesteld. Het bleek, dat men dit bedrijf reeds eenige dagen had besproken. Straf volgde er niet.

Zoo werd weer een nieuw tijdperk ingeluid.

De Constituanten bleek wel degelijk dood. Later zullen we meer hooren over de onafhankelijkheidsbeweging der verschillende staten.

Door de beschrijving van al deze gebeurtenissen

Tegenaanval der Duitsche infanterie in Vlaanderen.

nissen zijn we in verhouding met andere fronten den tijd vooruit gelopen. Dit moest om het verband te behouden.

Thans moeten we die leemte aanvullen, alvorens de lotgevallen van bolsjewistisch Rusland en de tegenpartijen in 1918 te verhalen.

XXI.

SLAG IN VLAANDEREN 1917.

Aan 't Belgisch front. — De gevechten bij Meessen en Wytschate.

In Vlaanderen was het vrij rustig gebleven sinds den slag van Steenstrate in 1915, toen men het eerst het stikgas gebruikte.

Ons leger hield de wacht aan den IJzer. Trouw en pal stond het in de bloed- en slijkgrachten van Nieuwpoort tot Steenstrate. De legerberichten zeiden weinig over hetgeen er voorviel. Men moet de feiten in partikuliere dagboeken zoeken. Maar dagelijks vielen hier mannen in den strijd voor hun land, 't zij bij de beschietiging, 't zij in plaatselijke aanvallen of patroeljetochten.

Men bezorgde aan de soldaten ontspanning.

Deze gingen nu en dan met verlof naar Frankrijk of Engeland. Men verbeterde de troepen en het materiaal. En zoo werd onze macht geduchter.

Regelmatig wisselden de troepen elkaar af. Laten we dan toch even een blik werpen in die bijzondere dagboeken, om het leven onzer jongens te schetsen.

Er moeten gevangenen gehaald worden, daar bij Diksmuide. Onze oversten dienen hen uit te hooren en aldus te weten te komen, welke macht er tegenover hen ligt. Vier soldaten van goeden wil bieden zich aan; zij vertrekken.

De aalmoezenier, Dr Elebaers, verhaalt in zijn werk « Lief en Leed » over hen :

« Plots scheuren door de nachtlucht de kanonschoten los. Ze zoeven over onze hoofden vervaarlijk, en ontploffen ginder ver, over de Duitsche lijnen, met een moordende kracht, in bloedig-roode vlammen. We zwijgen en staren, somber en stom, naar 't indrukwekkend bange schouwspel. Niet nadenken, niet voelen... al veroordeelt uw geest elke macht tot dood, al verkrimpt uw hart van medelijden voor mogelijken sterfensnood...

Had men dan 't volstrekte bewustzijn niet van zijn goed recht, wat zou men, in afwerend gebaar, de handen voor de oogen leggen, de ooren stoppen, om niets te zien, niets te hooren, en